

niet meer dan bespiegeling en theorie, want men kan zich afvragen, waarom in het zuidwesten niet éénmaal de vorm „paardmes” opduikt en op welke andere kaart een patroon te vinden is dat de voorstelling omtrent *kapmes* ondersteunt. Vragen waarop geen antwoord te geven is. Het enige argument voor de theorie inzake *kapmes* zou kunnen zijn een zeker parallellisme dat zijn spreiding vertoont naast die van het Achterhoekse *boordmes* e.d. ener- en het Waalse *débordâdje* anderzijds; men zie hiervoor kaart 11 en paragraaf F bij die kaart. Op grond daarvan zou een kaart getekend kunnen worden die gelijkenis vertoonde met die van *cape-kapmes*.

De hulpkaart geeft ook enkele vermeldingen van het woord *kip* en *kepp* ter benaming van de heulbank. Ik heb een tijdlang rekening gehouden met de mogelijkheid dat er verband was. *Kip* en *kepp* duiden op de inkeping in de bank waarin de klompen worden vastgezet, hoewel Janssens (Volkskunde, 11e jrg. N.R., pag. 220) schrijft: „Aan de rechterkant van de heulbank was „de kip” vastgemaakt: een geul of rek om er de verschillende boren in te steken.” Op zichzelf is het misschien niet uitgesloten, dat *cape* daaruit stamt, maar dit heeft weer enorme konsekwenties voor de theorie omtrent de splitsing van het snijblok-heulbank tot twee afzonderlijke grootheden. De naam *cape* zou daaraan dan immers herinneringen bewaren en zo te situeren zijn in het randgebied van een streek die de splitsing heeft uitgevonden. Mede op grond van de aanduidingen paalmes-op-de-heulbank van kaart 14 zou men dan moeten besluiten dat de splitsing b.v. in Vlaanderen zich voor het eerst heeft voorgedaan. Men kan weliswaar wijzen op de weinig heldere formulering van *Vauchelet*: *Coche*, n.f. *Métier à planer. Coche à creuser*; — *Bique* om een argument te hebben dat de splitsing in Noord-Frankrijk van jongere datum is, maar dat lijkt mij een te weinig hechte basis voor een zo ingrijpende conclusie, die immers een Vlaamse vernieuwing van de Franse klomperij zou inhouden. Daarom wil ik geen verband gelegd zien tussen *kip*, *kepp* enerzijds en *cape*, *kapmes* anderzijds. Dat *kip*, *kepp* ligt midden tussen de vormen met een *a* wijst daar ook wel op.

Samenvattend kom ik tot de volgende interpretatie van de kaart paalmes. Het oudste woord is misschien — op pag. 138 werd een voorbehoud gemaakt — *krammes*. Het werd gebruikt, toen het werktuig vanuit het zuidwesten via het stroomgebied van de Schelde ingang vond. In die zuidwestelijke hoek was het snijpaardje bekend, waarop men de klompen met behulp van het trekmes (misschien snijmes genaamd) bewerkte.